

Berniukai eina sparčiu žingsniu, aplinkui miškas. Tyku, tik kartkartėm nuskardi galingas kranklio garsas. Heincas žingsniuoja pirmas, o Albertas stengiasi neatsilikti. Vakar, po siaubingos kelionės pasislėpus anglies vagone, jie pagaliau atsidūrė Lietuvoje, tačiau tai buvo visai ne tai, ko jie tikėjosi – Heincas pirmąjį kartą išlipo visai kitur, ir dabar jis menkai numanė, ką suras žingsniuodami į priekį. Heincui buvo gaila ir vagone palikto brezento, kurio dar galėjo prisireikti, tačiau kai traukinys sustojo ir jie išlindo iš šaltos bei kietos savo slėptuvės, juos pastebėjo kažkoks traukinio darbininkas ar prižiūrėtojas, ėmė šaukti nesuprantama kalba, mostaguoti rankomis. Berniukai spruko kiek įkabindami, bėgo, nors kojos nelabai klausė – sumedėjusios nuo šalčio ir užtirpusios, tačiau juos vijo baimė ir noras bet kokia kaina išgyventi. Vis dėlto jų, matyt, niekas nesivijo, nes kai pagaliau sustojo, kai atsikvėpavo, nukritę į sniegą už pamiškės krūmų, nieko daugiau negirdėjo, tik savo kvėpavimą ir besiblaškančias širdis.

Ar mes Lietuvoj, paklausė Albertas.

Jie, žinoma, buvo Lietuvoje, tačiau kur dabar reiktų eiti, nė vienas nežinojo.

Saulė šviečia iš ten, eisim į aną pusę, nusprendė pasitarę.

Ėjo gana ilgai, pasiekė kažkokį vieškelį, tačiau nebuvo jokio miestelio ar kaimo, tik miškas. Paskui miškas baigėsi ir berniukai žingsniavo tolyn, – maži, juodi vabalėliai begaliniuose baltuose laukuose.

Galiausiai ėmė temti ir vaikus apėmė baimė, kurgi teks miegoti, negi sniege, tačiau pagaliau pasiekė kažkokią sodybą. Namas ir ūkiniai pastatai skendėjo tamsoje, kiemas buvo nukastas ir matėsi, kad žmonės čia gyvena. Berniukams priėjus arčiau pasigirdo piktas šuns skalijimas, vietinis sargis pasitiko vaikus nedraugiškai, šiepė dantis ir plėšėsi nuo grandinės, o pakelės namas rodėsi niūrus ir nieko gera nežadantis, tarsi plėšikų apgyventa smuklė, tačiau nebuvo kas daryti – Heincas pabeldė į duris. Kurį laiką niekas neatsiliepė, niekas neatidarė durų, todėl Heincas ėmė belsti vėl, šį kartą garsiau.

Pasigirdo piktas vyriškas balsas, kuris pro uždarytas duris, matyt, klausė, kas čia atklydo ir ko nori. Heincas vokiškai, tačiau jau įterpdamas ir kelis išmokus žodžius lietuviškai pasakė, kad jie paklydo ir sušalo, norėtų tik sušilti. Pagaliau durys prasivėrė, tarpdury stovėjo neaukšto ūgio plačiapetis, juodbruvas, gana niūrus tipas. Jo akys blizgėjo nuo atspindimos žibalinės lempos šviesos. Vyriškis pakėlė lempą, apšvietė berniukų veidus, kurį laiką tylėjo, paskui pasakė, neturim vietos, nėra vietos pas mus. Heincas ėmė maldauti, jis buvo pasiryžęs perkalbėti patį kipšą, kad tik tas leistų pernaktoti. Paskui pasigirdo moteriškas balsas, moteriškė atėjo pasižiūrėti, kas vyksta prie durų. Vyriškis užtrenkė duris prieš nosį

ir berniukai suprato, kad jiems teks žingsniuoti tolyn nieko nepešus ir miegoti miške, gal bandyti susikurti laužą ir kaip nors pragyventi šaltą žiemos naktį, o rytoj traukti tolyn, tikintis, kad kiti sutikti šios šalies žmonės bus svetingesni. Tačiau neilgtrukus netikėtai durys vėl prasivėrė ir moteriškas balsas pakvietė užėiti vidun. Berniukų nereikėjo raginti. Viduje buvo tvanku, tačiau šilta. Moteriškė daug šnekėjo, kažką aiškino prislopintu balsu, lyg nenorėdama pažadinti miegančiųjų, o berniukai tik linkčiojo nelabai ką suprasdami, bet nenorėdami nuvilti šeiminkių. Vietos viduje buvo nedaug ir keleiviams pasiūlė miegoti virtuvėje ant suolų, patalų jiems, matyt, neturėjo, tad padavė avikailius ir seną patalą. Berniukai buvo sušalę ir pavargę, todėl juos greitai įveikė šiluma ir užplūdo miegas. Krisdamas į šiltą sapną Heincas dar girdėjo kažkokį juoką, tylus išdykėliškus šnabždesius, kurie paskui pavirto sapnu. Jis sėdėjo didžiulėje tuščioje pievoje, laukė senelio, ir senelis pasirodė, tačiau buvo su didžiulėmis žirgo kojomis, kasė jomis žemę, bet pypkę laikė dantyse. Ateina badas, ateina badas, – lyg sakė, lyg žvengė šitas senelis – arklys, ir Heincas norėjo jo kažko paklausti, tačiau kentauras patraukė tolyn, ėmė tolti, Heincas bandė vytis, bet kojos neklausė, buvo sunkios tarytum medinės ir berniukas suprato, kad senelis jį palieka – vieną aidinčioje bespalvėje tuštumoje.

Ryte jis atbudo anksti, atsimerkė ir žiūrėjo, kaip šeiminkė kuria krosnį, kaip išiima liepsna, apšviesdama tamsoje skandinčią virtuvę, kaip ant šviesių, tikriausiai tinkuotų sienų pradeda šokti liepsnų kuriami šešėliai. Heincas bandė

keltis, tačiau šeiminkė nusišypsojo, kažką tyliai, tarsi nenorėdama pažadinti kitų, pasakė ir leido suprasti, kad galima dar pamiegoti. Berniukas atsargiai, stengdamasis nenukristi nuo gana siauro suolo, tartum vikšras kokone susisupo į avikailius ir žiūrėjo į ramią, kasdienišką šios moters veiklą. Buvo jauku ir gera. Akys pamažu ėmė merktis ir krosnyje tyliai spragsint malkoms Heincas vėl užmigo.

Berniukai žygiuoja smagiai, šaltame ore iš burnų jiems virsta garas, sniegu užklotos eglės, rodosi, miega ir niekur nėra mirties nei karo. Gera žingsniuoti nelabai slidžiu, išvažinētu vieškeliu, ypač kai esi sotus ir gerai išsimiegojęs, o šeiminkė juos gerai pamaitino – kai antrą kartą atbudo, buvo jau beveik šviesu ir Heincas suprato, kad miega tik jis vienas. Susigėdęs atsikėlė, iš kambario pro praviras duris sklido juokas. Tai Albertas kažką rodė gestų kalba šeiminkų vaikams ir tie leipo juokais. Namelis tikrai buvo nedidelis, o gyvenotojų jame užtektinai – be šeiminko, kurio dabar nesimatė, ir šeiminkės, dar buvo aštuonetas vaikų. Gal jų buvo ir daugiau, bet Heincas spėjo suskaičiuoti penkias mergaites ir tris berniukus. Visi jie, matyt, buvo pametinukai. Mergaitės juokėsi ir kažką pasakojo Albertui, viena plasnojo rankomis tarytum sparnais ir tikriausiai kažką norėjo pasakyti apie vištas ar žąsis. Nežinia, suprato ką nors Albertas ar ne, tačiau jis taip pat juokėsi.

Supratęs, kad nusiprausti čia negaus, Heincas išėjo į lauką, nusiprausė veidą sniegu, šuo, kuris vakar pasitiko berniukus taip piktai, dabar žiūrėjo į Heinčą ir kraipė galvą,

jis atrodė nustebeęs. Pasirodė šeimininkas, kuris ryte nebe- atrodė toks niūrus – kad ir panašus į čigoną, jis šypsojosi, gestais ir kažkokia kalba parodė, kad Heincas – šaunuolis, jog prausiasi sniege. Vyriškis, imituodamas šaltį, nusipurtė, pamojavo pirštu lyg sakydamas, kad neverta to daryti, o gal Heincas suprato neteisingai, gal jis tik norėjo pasakyti – nesusirk.

Kai įėjo į vidų, šeimininkė pakvietė prie stalo. Ji buvo išvirusi bulvių – visą kalną ir visi nekantraudami laukė pusryčių. Šeimininkė virtuvėje ir kambary ant stalų padėjo garuojančius dubenis su virtom bulvėm ir atskirai – su pavilgu. Heincas valgė žiūrėdamas, kaip tai daro tas juodbruvas, jiems duris vakar atvėręs žmogus, ir elgėsi taip pat, – moteriškė buvo paspirginusi rūkytų lašinių, tad jie dažė bulves taukuose. Buvo nepaprastai skanu, tik truputį erzino tos mergiūkštės, šeimininkų dukterys, kurios prunkščiojo iš juoko, žiūrėdamos į godžiai valgančius vokietukus. Bulvių buvo daug, bet berniukai alkani. Albertas lyg gėdindamasis valgė nuleidęs galvą, o ausys keistai judėjo ir buvo ryškiai raudonos, mergiūkštės juokėsi, užsidengusios delnais burnas, ir kažką vis šnabždėjosi tarpusavyje – negelbėjo net motinos pastabos ir rūstūs tėvo žvilgsniai.

Taip, gera žingsniuoti tokią dieną mišku. Ypač kai esi sotus ir pailsėjęs.

Deja, darbo šeimininkai jokio pasiūlyt negalėjo ir aišku buvo, jog pasilikti ilgiau čia negalima, tos bulvės buvo

turbūt viskas, kuo maitinosi ši gausi šeima. Na, ir lašiniai. Šeimininkė įdėjo berniukams bulvių kelionei – tai buvo pirmasis jų gautas maistas. Pradžia visai nebloga.

Kelias sukasi ir leidžiasi žemyn į slėnį, vaikai sustoja trumpam, pasitaiso savo kuprinėles ir žingsniuoja tolyn. Paklaustas apie kaimą ar miestelį šeimininkas tik parodė ranka į kelią ir kažką pasakė, kelis kartus pamodamas ranka, – buvo aišku, kad jis sako: eikite tiesiai ir tiesiai, ir tiesiai. Berniukai taip ir elgėsi, tačiau miškas vis tankėja, galo jam nematyti. Heincui ima darytis neramu – kiekgi dar reiks eiti, ar gali taip būti, kad šitas miškas yra begalinis? Kas gali žinoti, juk čia ne Vokietija, čia Lietuva, čia kita šalis, kas gali žinoti, gal tikrai čia miškai begaliniai.

Kažkur tolumoje, lyg ir jiems už nugarų, pasigirsta motoro ūžimas. Jis artėja, kažkas atvažiuoja, gal miškavežis, o gal kareiviai.

Slėpkis, šuktelė Heincas ir neria į mišką, Albertas bėga iš paskos. Jie nukrenta į sniegą ir žiūri pro eglaitės šakas į kelią. Pasirodo sunkvežimis, paskui dar vienas, paskui trečias. Sunku pasakyti, bet atrodo, kad tikrai čia karinės mašinos.

Gal jie būtų mus pavėžėję, sako Albertas.

Kareiviai? Ne, nemanau. Geriau jiems nesipainioti kelyje. Paklaus, kur mes einam, kodėl atsidūrėm vidury miško, mes neturėsime ką jiems pasakyti, be to, ir kalbam mes vokiškai, geriau nesusitikti su jais.

Motorų gaudesys nutolsta ir berniukai vėl žingsniuoja keliu.

Jie keliauja mišku jau gana ilgai, Albertas spėjo pavargti, tačiau jis laikosi, nesiskundžia.

Ar tu nieko nejauti, staiga klausia Heincas.

Jie sustoja ir Albertas nieko neatsako, jis žiūri į Heinčą, kuris tarytum kažko klausosi.

Toks jausmas, lyg mus kažkas stebėtų iš miško.

Albertas pajunta, kaip nugara nubėga pagaugai. Kas gali stebėti iš miško?

Gal vilkas, sako Albertas.

Miške lyg ir šmėsteli didžiulio šuns šešėlis, tikrai, ir Heincas dabar pastebėjo tą padarą – ne, negali tai būti šuo. Tik nereikia bijoti, nereikia įsigąsdinti. Jie dar labiau paspartina žingsnį, juk turi būti kažkur išėjimas iš šito miško.

Iš kur čia bus vilkų, sako Heincas. Nepradėk bijoti to, ko bijoti visai nereikia.

Ir pagaliau keliautojams atsiveria plati laukymė, kelias šakojas į dvi dalis ir kairėje pusėje pro alksnių medžius matyti namas. Pagaliau.

Žiūrėk, eime ten, ten tikrai ne vilkai, o žmonės, sako Heincas.

Tačiau netrukus tenka nusivilti – priėjus arčiau, atrodžiusi jauki sodyba pasirodo besanti niūri ir apleista.

Viena namo siena nugriauta, pro stogą matyti dangus, ten, kur anksčiau buvo kambarys, dabar priaugę aviečių.

Berniukai dairosi išgąsdinti šios ne itin draugiškos aplinkos.

Vidury buvusio kambario sniegas ištryptas ir dega lauželis, virš kurio pakabintas katilėlis.